

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS MERAS

POTVARKIS

DĖL NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMO ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖJE MODELIO PATVIRTINIMO

2024 m. d. Nr. M-
Šiauliai

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 8 punktu, 25 straipsnio 5 dalimi ir įgyvendindamas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2023 m. gruodžio 7 d. sprendimą Nr. T-446 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2024–2026 metų veiksmų plano“;

t v i r t i n u Neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje modelį (pridedama).

Šis potvarkis ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas paduodant skundą Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyriui adresu: Dvaro g. 81, Šiauliai arba Regionų apygardos administraciniam teismui bet kuriuose šio teismo rūmuose.

Savivaldybės meras

Artūras Visockas

PATVIRTINTA
Šiaulių miesto savivaldybės mero
2024 m. d.
potvarkiu Nr. M-

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMO ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖJE MODELIS

ŠIAULIAI

Šiaulių miesto savivaldybės
švietimo centras

2023

Turinys

ĮVADAS.....	2
I SKYRIUS. Neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymas Šiaulių miesto savivaldybėje.4	
II SKYRIUS. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelis Šiaulių miesto savivaldybėje.....	8
III SKYRIUS. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelio įgyvendinimas.....	14
IV SKYRIUS. Apibendrinimas.....	16

IVADAS

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo samprata atveria daug galimybių asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui, skatina gebėjimą prisitaikyti prie sparčiai besikeičiančių poreikių ir pasaulio reikalavimų, ir palaiko idėją, kad mokymasis turi būti nuolatinis viso gyvenimo procesas. Tai yra svarbi švietimo sritis, kuri prisideda prie visuomenės visuotinio pažinimo ir inovacijų skatinimo.

Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ vienu iš svarbiausių veiksnių, lemiančių visuomenės vystymosi procesus, nurodoma gerai išvystyta ir sėkmingai veikianti mokymosi visą gyvenimą sistema. Valstybinėje švietimo 2013–2022 metų strategijoje mokymosi visą gyvenimą sričiai yra skirtas vienas iš keturių strateginių tikslų, kuriuo deklaruojamas siekis sukurti paskatų ir vienodų sąlygų mokytis visą gyvenimą sistemą, grįstą veiksminga pagalba atpažįstant save ir renkantis kelią veiklos pasaulyje. Suaugusiųjų mokymasis laikomas vienu esminių mokymosi visą gyvenimą tęstinumo elementų, apimančių bendrojo, profesinio formaliojo ir neformaliojo bei savaiminio mokymosi veiklą, į kurią suaugusieji įsitraukia baigę pirminio švietimo ir mokymo pakopą.

Mokymosi visą gyvenimą sistema yra kompleksinė, jos įgyvendinime dalyvauja skirtingos valstybinės institucijos. Sistemos dalyviai vaizduojami 1 pav. žemiau.

1 pav. Mokymosi visą gyvenimą sistemos dalyviai¹

Kaip matome 1 pav., šalies mokymosi visą gyvenimą užtikrinimo sistemoje dalyvauja skirtingos institucijos, įgyvendinančios specifinius tikslus. Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija formuoja valstybės politiką švietimo srityje (pvz., formaliojo ir neformaliojo švietimo, kvalifikacijų sistemos ir kompetencijų pripažinimo), organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginės analizės centras, Vyriausybės komisija nacionalinei žmogiškųjų išteklių strategijai formuoti – analizuoja, svarsto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo plėtros perspektyvas ir teikia pasiūlymus strateginiame lygmenyje. Ekspertinė patariamoji institucija – Lietuvos neformaliojo suaugusiųjų švietimo taryba – teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi priemonių įtraukimo į nacionalines plėtros programas. Jos sudėtyje įvairios suaugusiųjų švietimu suinteresuotos šalys – darbdaviai, nevyriausybines organizacijos, valstybinės institucijos, aukštosios ir profesinės mokyklos ir pan. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo, mokslo ir sporto, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos – formuoja atitinkamos srities politiką ir dalyvauja mokymosi visą gyvenimą sistemoje.

¹ Valstybės kontrolės vertinimas „Mokymosi visą gyvenimą vertinimas“, 2023 <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/Download/4437>

Šalies savivaldybės yra neatsiejama mokymosi visą gyvenimą dalis. Vietos savivaldos įstatyme (nauja redakcija 2022-06-30 Nr. XIV-1268) yra apibrėžiami savivaldybių įsipareigojimai mokymosi visą gyvenimą sistemoje įgyvendinant savarankiškąją neformaliojo švietimo funkciją – organizuoti neformalųjų suaugusiųjų švietimą savo teritorijoje. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme (nauja redakcija 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV–1932) nurodoma, kad Savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas nacionalines plėtros programas, savivaldybės gyventojų, darbdavių, kitų socialinių partnerių poreikius, tvirtina savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą ir skiria jo įgyvendinimo koordinatorių. Koordinatorius, kaip Savivaldybės mero įgaliota savivaldybės viešoji arba biudžetinė įstaiga organizuoja visuomenės informavimą apie neformalųjų suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi ir konsultavimą šiais klausimais savivaldybės teritorijoje, suteikia prieigą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjams savivaldybės informacinėse sistemose viešinti aktualią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas ir renginius.

Visą gyvenimą trunkančio mokymosi galimybes laiduojančios švietimo sistemos samprata apibrėžta Švietimo įstatyme. Jame neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra išskirti kaip vieni iš šios sistemos elementų, sudarančių sąlygas piliečiui nuosekliai rinktis asmeninį ar profesinį tobulėjimo kelią. Neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme (nauja redakcija 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV–1932) apibrėžiamas kaip „asmens ir visuomenės interesus atitinkantis švietimas pagal įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, teikiamas ne jaunesniems negu 18 metų asmenims“. To paties įstatymo 4 str. apibrėžiami pagrindiniai neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi tikslai: „atsižvelgiant į valstybės vykdomą kryptingą mokymosi visą gyvenimą plėtros politiką, nustatytas veiklos kryptis ir plėtros gaires, sudaryti sąlygas asmeniui tenkinti savišvietos poreikius, lavinti kūrybines galias ir gebėjimus, įgyti kompetencijų ir jas tobulinti, tapti aktyviu demokratinės visuomenės nariu“.

Šiems tikslams įgyvendinti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programoje (patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 6 d. nutarimu Nr. 347) keliamas tikslas – sukurti ir išplėtoti neformalųjų suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi laiduojančią ir prieinamą, socialiai teisingą švietimo sistemą, atitinkančią atviroje pilietinėje visuomenėje darbo rinkoje veikiančio asmens ir visuomenės poreikius.

Įgyvendinant minėtą Programą ir plėtojant mokymosi visą gyvenimą modelį 2023 m. šalyje pradėta kurti individualių mokymosi paskyrų sistema, kuri siekia sudaryti sąlygas suaugusiems mokytis, tobulinti kvalifikaciją naudojantis vieno langelio principu veikiančia skaitmenine švietimo platforma. Individualių mokymosi paskyrų sistemos pagrindiniai principai jau įtvirtinti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo naujoje redakcijoje (2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV–1932), sistemos veikimas bus detalizuojamas poįstatyminiuose teisės aktuose. Kuriamoje platformoje besimokantieji suaugusieji, taip pat savo darbuotojų mokymu ir kvalifikacijos tobulinimu besirūpinančios įmonės, galės turėti savo individualias paskyras, gauti nuotoline karjeros konsultavimo paslaugas ir finansavimą mokymuisi, nukreiptą į valstybės prioritetines sritis. Diegiamos suaugusiųjų švietimo platformos tikslas – sudaryti sąlygas gyventojams gauti naudingus kompetencijų tobulinimo pasiūlymus, pagrįstus kryptingu asmeniniu pasirinkimu, kuris remtųsi objektyvia informacija apie darbo rinką, užtikrinti geresnę informacijos apie darbo rinkos poreikius perdavimą. Darbdaviai ir socialiniai ekonominiai partneriai bus skatinami įsitraukti į mokymosi visą gyvenimą modelio kūrimo ir palaikymo veiklas. Savo individualioje paskyroje asmuo galės registruotis į mokymus, atšaukti dalyvavimą, kausti informaciją apie baigtas mokymo programas. Baigusiam mokymosi programą bus sugeneruojamas tai patvirtinantis pažymėjimas. Sistemoje bus skelbiamos tik programos, kurias pateiks akredituoti, kokybės kriterijus atitinkantys švietimo programų teikėjai. Sistema bus atvira įvairių formų, trukmės, metodų programoms. Kurias programas rinktis, nuspręs tiksliai patys

sistemos vartotojai. Sistemoje sutelktomis mokymosi programomis taip pat galės pasinaudoti ir žmonės, norintys už mokymąsi susimokėti savo lėšomis.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme pabrėžiama, kad už neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybę atsako neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas ir jo savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybė užtikrinama vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi stebėseną, atliekant tyrimus, taip pat vykdant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjų įsivertinimą ir išorinį vertinimą. Įstatyme įtvirtinta nuostata, kad neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgytos kompetencijos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka gali būti pripažįstamos kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis arba aukštosios mokyklos nustatyta tvarka – kaip studijų programos dalis.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas nurodo, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi finansavimo šaltiniai gali būti valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšos, darbdavio lėšos, neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalyvio lėšos arba kitos lėšos. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšos skiriamos besimokantiems pagal tikslines neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas.

Įgyvendinant valstybinę mokymosi visą gyvenimą sistemos plėtros politiką, informacinę, ekspertinę, konsultacinę ir kvalifikacijos tobulinimo pagalbą švietimo teikėjams, švietimo pagalbos įstaigoms ir švietimo valdymo subjektams teikia viešasis juridinis asmuo Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras. Nevyriausybinių organizacijų Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija telkia Lietuvos suaugusiųjų švietėjus bei suaugusiųjų švietimo srityje dirbančias institucijas bendrai veiklai, ugdo suaugusiųjų visuomenės narių gebėjimą aktyviai dalyvauti savo profesinėje veikloje ir bendruomenės gyvenime, skatina suaugusiųjų nuolatinio ugdymosi poreikį.

Suaugusiųjų dalyvavimas neformaliojo suaugusiųjų švietimo programose, savivaldybių lygmenyje vykdomų veiklų aprėptis ir poveikis yra analizuojamas ir nuolat vertinamas tiek šalies, tiek ir Europos Sąjungos kontekste. Šalies suaugusiųjų švietimo situacijos analizes pateikia Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija. Europos komisijos EURYDICE tinklas periodiškai atlieka išsamias šalių suaugusiųjų švietimo sistemų apžvalgas, teikia lyginamąsias analizes.

I SKYRIUS

NEFORMALUSIS SUAUGUSIŪJŲ ŠVIETIMAS IR TĘSTINIS MOKYMAS ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖJE

Šalies savivaldybės yra neatsiejama mokymosi visą gyvenimą sistemos dalis. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų tinklas Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje yra platus, užtikrinama siūlomų programų įvairovė, aprėpiamos skirtingos suaugusiųjų tikslinės grupės. Šias paslaugas teikia viešieji ir privatūs teikėjai, formalus ir neformaliojo ugdymo įstaigos, įmonės, nevyriausybinių organizacijų, viešosios įstaigos ir pan.

Šiauliuose veikiančios aukštosios mokyklos (Vilniaus universiteto Šiaulių akademija, Šiaulių valstybinė kolegija), Technologijų mokymo centras siūlo platų spektrą tiek kvalifikaciją suteikiančių, tiek ir kvalifikacijos tobulinimo programų įvairiose srityse. Užimtumo tarnyba suteikia galimybes bedarbiams bei užimtiems (dirbantiems) žmonėms mokytis ir įgyti norimą profesiją pagal formaliojo ar neformaliojo profesinio mokymo programas. Edukacinių programų suaugusiems įvairovė pasižymi mieste veikiančios valstybinės biudžetinės įstaigos – Šiaulių apskrities P. Višinskio viešoji biblioteka, Valstybinis Šiaulių dramos teatras, Šiaulių „Aušros“ muziejus, „Polifonijos“ choras. Aktyviai suaugusiųjų mokymo srityje veikia net nevyriausybinių organizacijų ir viešosios įstaigos. Jų siūlomos neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklos yra skiriamos tiek profesinių kompetencijų gilinimui (pvz., VŠĮ „Socialinių inovacijų centras“, VŠĮ „Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros biuras“, Šiaulių krašto socialinių pedagogų asociacija), tiek ir įvairiapusiam asmeninių kompetencijų plėtojimui (pvz., Lietuvos Raudonojo kryžiaus

draugija Šiaulių skyrius, Šiaulių krašto žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Lemtis“, VšĮ Šiaurės Lietuvos kolegija, LPF Dinozauras, VšĮ „Motinos Teresės šeimų namai“, VšĮ „Menoja“ ir kt.). Religinės krypties suaugusiųjų neformaliojo mokymo programas siūlo Šiaulių vyskupijos šeimos centras, VšĮ „Rožinio kelias“. Galima išskirti verslumo kompetencijas gilinti siūlančias institucijas, kurių pagrindinė veikla nėra švietimas – Šiaulių pramonės ir amatų rūmai, VšĮ „Nacionalinė regionų plėtros agentūra“, Inovacijų agentūros bendradarbystės erdvė „Spiečius“, Šiaulių pramonininkų asociacija. Šiauliuose veikia nemažai specializuotas suaugusiųjų švietimo paslaugas teikiančių verslo įmonių, siūlančių programas vairavimo, apskaitos ir buhalterijos, profesinio mokymo, teisės, kalbų mokymo ir kitose srityse.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo programas vykdo ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijai (toliau – Savivaldybės administracija) pavaldžios biudžetinės įstaigos. Kultūrinės edukacijos programas suaugusiems siūlo Šiaulių dailės galerija, Šiaulių kultūros centras, Laiptų galerija, meno užsiėmimų programas suaugusiems – Šiaulių dailės mokykla. Turizmo gidų programas – Šiaulių turizmo informacijos centras. Įvairiapuses edukacines veiklas – Šiaulių miesto savivaldybės viešoji biblioteka. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo, neformaliojo švietimo paslaugas teikia Šiaulių miesto savivaldybės švietimo centras (toliau – Švietimo centras). Neformalias sveikatos ugdymo programas siūlo Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Pažymėtina, kad Šiauliuose veikia net du trečiojo amžiaus universitetai, į neformaliojo mokymosi veiklas įtraukiantys senjorus – Šiaulių trečiojo amžiaus universitetas ir Naujasis trečiojo amžiaus universitetas.

2023 m. pradėjo veikti Regioninių karjeros centrų sistema, kuri suteikia galimybę gauti profesionalias profesinio orientavimo paslaugas bet kokio amžiaus žmonėms visoje šalyje <https://karjerastau.lt/adults>. Suaugusieji turi galimybę dalyvauti kūrybinėse dirbtuvėse verslumo tema, grupinėse profesinio orientavimo konsultacijose, atrasti persikvalifikavimo galimybes. Profesinis konsultavimas, kaip vienas iš suaugusiųjų neformaliojo mokymosi sistemos elementų, yra svarbus norintiems ne tik išlikti darbo rinkoje, bet ir siekti naujų galimybių. Tai svarbu ir įmonėms, susiduriančioms su kvalifikuotų specialistų trūkumu, nes bendradarbiavimas su karjeros centrais leidžia pristatyti darbo pobūdį potencialiems darbuotojams realioje darbo vietoje.

Neformalusis suaugusiųjų švietimas netiesiogiai remiamas per įvairias Šiaulių miesto savivaldybės programas. Šiaulių miesto savivaldybė yra viena iš asociacijos „Šiaulių miesto vietos veiklos grupė“ steigėjų. Asociacija siūlo programas bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti bei naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimui. Dveji bendruomeniniai šeimos namai siūlo neformaliojo šeimų švietimo programas (veiklas vykdo partneriai – VšĮ Šiaurės Lietuvos kolegija ir VšĮ Socialinių inovacijų centras). Kasmet miesto savivaldybė skelbia kvietimus teikti paraiškas bendruomeninės veiklos, sveikos gyvensenos, nevyriausybinių organizacijų projektų, verslumo ugdymo veiklų finansavimui. Daugelyje teikiamų projektų numatomos ir neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklos. Savivaldybės administracijos švietimo skyrius (toliau – Švietimo skyrius) kartu su Švietimo centru kiekvienais metais organizuoja Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis konkursą, jo metu skiriamas finansavimas 8–12 programų, kurias įgyvendina miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjai.

Visuomenės informavimą apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo galimybes vykdo šių paslaugų tiekėjai, tačiau įvairiapusiška informacija yra skelbiama ir savivaldybės medijose. Šiaulių miesto savivaldybės svetainėje skiltyje „Švietimas“ yra publikuojama informacija apie III amžiaus universitetų veiklą <https://www.siauliai.lt/list/view/treciojo-amziaus-universitetai>. Švietimo centro interneto svetainėje skiltyje „Neformalusis suaugusiųjų švietimas“ yra skelbiama informacija apie Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programos įgyvendinimą, neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo programų teikėjų <https://svcentras.lt/kategorija/neformalusis-suaugusiuju-svietimas/>. Bendromis Šiaulių technologijų mokymo centro, Šiaulių valstybinės kolegijos, Karjeros centro, Vilniaus universiteto Šiaulių akademijos, Šiaulių miesto savivaldybės, Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmų pastangomis veikia portalas karjerasiauliuose.lt. Čia pateikiama koncentruota informacija apie profesinio

mokymo, studijų galimybes, stipendijas ir paskatas norintiems atvykti dirbti į Šiaulių miestą, darbo ir gyvenimo aplinką, neformalųjį suaugusiųjų švietimą.

Įgyvendindama Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymą bei Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programą, Savivaldybės taryba kiekvienais metais tvirtina Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi prioritetus ir veiksmų planą. Jo įgyvendinimo koordinatorius – Švietimo centras. 2023 m. prie Švietimo centro įsteigta Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinacinė grupė – patariamasis organas, svarstantis ir teikiantis ekspertines išvagas, konsultuojantis dėl Šiaulių miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros.

Aukščiau išvardinta informacija tik bendrais bruožais apibūdina neformaliojo suaugusiųjų švietimo teisinį reguliavimą, pristato mokymosi galimybes pagal suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas, tačiau, kaip rodo pastaruoju metu atliktų nacionalinių tyrimų duomenys, nuoseklus neformaliojo suaugusiųjų švietimo veiklos koordinavimo pasigendama tiek valstybės, tiek ir savivaldybės lygmeniu. Minėtuose tyrimuose akcentuojama, kad nesuderinti valstybės ir savivaldybės finansiniai įsipareigojimai šioje srityje, menkai planuojami ir apskaitomi veiklos rodikliai, nacionaliniu lygiu nėra sutarta dėl neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus savivaldybėse vaidmens ir įgaliojimų.

Valstybės kontrolės 2023 m. publikuota „Mokymosi visą gyvenimą vertinimo ataskaita“² pabrėžia, kad Lietuvos gyventojų dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą sistemoje stebimi lėti, tačiau teigiami pokyčių ženklai. Nuo 2014 m. iki 2021 m. Lietuvoje fiksuojamas mokymosi visą gyvenimą dalyvavimo augimas. 25–64 m. amžiaus gyventojų grupėje jis padidėjo 3,4 procentinių punktų ir siekia 8,5 proc., bet vis dar nepasiekė ES vidurkio, kuris yra 10,8 proc. Kitose amžiaus grupėse atotrūkis nuo ES vidurkio taip pat egzistuoja: 25–34 m. amžiaus Lietuvos gyventojų dalyvavimas mokymosi visą gyvenimą veiklose – 11,9 proc. (ES – 18,2 proc.), o 55–74 m. – 3,5 proc. (ES – 4,2 proc.). Šie duomenys rodo, kad Lietuva atsilieka įgyvendindama vieną iš Europos įgūdžių darbotvarkės tikslų – pasiekti, kad 2025 m. bent 50 proc. visų 25–64 m. amžiaus suaugusiųjų dalyvautų neformaliojo švietimo veiklose. Minėtoje ataskaitoje taip pat pristatoma, su kokiais iššūkiais susiduriama organizuojant neformalųjį suaugusiųjų švietimą savivaldybėse. Ataskaitos rengimo metu atliktos apklausos rengėjams leidžia konstatuoti, kad savivaldybėse suaugusiųjų švietimas plėtojamas nepakankamai ir netolygiai, o neformaliojo suaugusiųjų švietimo prieinamumo įvairioms gyventojų grupėms didinimas siejamas su savivaldybių koordinatorių įgalinimu. Tyrime nustatyta, kad savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatorių veiklos finansavimas nenumatytas, misija, funkcijos ir atsakomybė neregamentuota, kaip, pvz., savivaldybėse veikiančių jaunimo reikalų ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių. Tyrėjai pabrėžia, kad Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plano rengimui ir jo įgyvendinimui savivaldybėse neskiriamas pakankamas dėmesys: beveik trečdalis – 31 proc. (15 iš 49) koordinatorių nurodė, kad neatsiskaito už plano įgyvendinimo rezultatus.

Ataskaitoje keliamas klausimas dėl besimokančiųjų, ar dalyvaujančiųjų neformaliojo švietimo veiklose apskaitos. Teigiama, kad nacionaliniu lygiu nėra susitarta, ką apima neformalusis švietimas, todėl kyla klausimas, kaip skaičiuoti besimokančius suaugusius ir mokymuisi visą gyvenimą skiriamas lėšas. Lieka neaišku, ar pvz., dalyvavimas kultūrinėse, visuomenės sveikatos biurų, sporto, bibliotekų, bendruomenių, seniūnijų, įvairių kolektyvų veiklose yra priskiriamas prie neformaliojo suaugusiųjų švietimo.

Autorių nuomone, nežiūrint į tai, kad mokymosi visą gyvenimą sistema šalyje kuriama nuo 2013 m., dėl užsitęsusių diskusijų su suinteresuotomis šalimis ir institucinės lyderystės trūkumo bendras mokymosi visą gyvenimą modelis vis dar nesukurtas. Ataskaitoje išryškėjo, kad Lietuvos gyventojams nepakanka informavimo apie mokymosi svarbą, naudą ir galimybes. 42 proc. gyventojų nebuvo matę ir girdėję apie mokymosi visą gyvenimą svarbą, įprotį mokytis turi tik kas penktas, 19 proc. savivaldybių suaugusiųjų motyvacijos mokytis trūkumą įvardijo kaip vieną didžiausių problemų. Dirbantys suaugusieji profesinio orientavimo paslaugas gali gauti 14 Lietuvoje veikiančių regioninių karjeros centrų, tačiau jų profesinis orientavimas neregamentuotas

2 Valstybės kontrolės vertinimas „Mokymosi visą gyvenimą vertinimas“, 2023 <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/Download/4437>

ir neužtikrinamas – tik 2 proc. paslaugų gavėjų buvo suaugusieji. Lietuvoje nėra kaupiama informacija, apie tai, kiek yra šio mokymo teikėjų (privatų ir valstybinių), kiek programų skirta suaugusiesiems. Neturint šios informacijos, gali būti neužtikrinama tokio mokymo kokybė. 2019–2022 m. 29 proc. savivaldybių neatliko formaliojo tęstinio ir neformaliojo suaugusiųjų mokymo poreikio vertinimo.

Tyrėjai teigia, kad savivaldybių atstovų nuomone, reikalinga aiški metodika tiek nacionalinio tiek ir savivaldos lygmens rodiklių stebėsenai. Šalies mastu taip pat nėra stebimi suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą rodikliai pagal savivaldybes, todėl nėra galimybės savivaldybių lyginti. Tyrėjų nuomone, Eurostate, Lietuvos statistikos departamente, EBPO pateikiama informacija apie visos šalies mokymosi visą gyvenimą lygį, tačiau pagal savivaldybes šie rodikliai neskirstomi, nėra informacijos apie kitus su suaugusiųjų mokymosi susijusius rodiklius. Pabrėžiama, kad 40 proc. (23 iš 58) apklaustų savivaldybių nestebi savivaldybės suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą rodiklių ir įvardino to priežastis: stebėti suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą rodiklius nėra numatyta Savivaldybių švietimo stebėsenos būtinųjų rodiklių sąraše, ne visi duomenys viešai prieinami, trūksta specialistų, koordinavimas yra papildoma funkcija. Akcentuojama, kad trūksta socialinių partnerių ir savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinatorių įtraukimo ir kryptingos veiklos, jų funkcijos neapibrėžtos, tyrimo duomenimis – beveik trečdalis (31 proc.) koordinatorių neatsiskaito už plano įgyvendinimo rezultatus.

Panašias problemas išvelgė ir Nacionalinio švietimo NVO tinklo, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos atliktas tyrimas (2021)³ bei Suaugusiųjų švietimo būklės ir fasilitavimo paslaugų kokybinis tyrimas (2023)⁴. Juose akcentuojama, kad gyventojų dalyvavimas neformaliojo mokymosi veiklose regionuose patiria sunkumų, kadangi šalyje nėra aiškios neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įgyvendinimo sampratos, poreikių nustatymas yra problemiškas dėl nepakankamo finansavimo ir specialistų kompetencijų, neretai siekiama masinio gyventojų dalyvavimo neformaliojo suaugusiųjų švietimo programose, ignoruojant atskiro regiono gyventojų poreikius ir įgyvendinimo kontekstą, neformaliojo suaugusiųjų švietimo kokybės vertinimo kriterijai yra nepakankamai aiškūs.

Apibendrinant galima teigti, kad:

1. nesant nacionalinės mokymosi visą gyvenimą politikos ir bendrų jos įgyvendinimo gairių, savivaldybėje kyla nemaži iššūkiai aiškinantis gyventojų poreikius, planuojant ir įgyvendinant neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo veiklas;

2. suaugusiųjų dalyvavimo neformaliajame švietime ir tęsiniame mokyme nacionalinių stebėsenos priemonių, apibrėžtų rodiklių, naudojamų metodikų trūkumas suponuoja fragmentuotą ir nenuoseklų duomenų apie dalyvius, programų teikėjus, programas rinkimą, o tai sąlygoja fragmentuotą mokymosi visą gyvenimą sistemos vertinimą ir nepakankamai efektyvų veiklų planavimą;

3. turimos gyventojų informavimo priemonės savivaldybėse yra nepakankamos, norint didinti gyventojų informuotumą, formuoti jų pozityvias mokymosi visą gyvenimą nuostatas, būtinas glaudesnis tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir viešinimo priemonių bei kanalų įvairovė, pritaikyta specifiniams įvairių suaugusiųjų grupių poreikiams;

4. savivaldybės teritorijoje neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo srityje veikiančioms skirtingo pavaldumo valstybinėms, savivaldybės įstaigoms, nevyriausybinėms ir viešosioms organizacijoms, verslo įmonėms menkai bendradarbiaujant tarpusavyje neužtikrinama tolygi mokymosi visą gyvenimą paslaugų sistemos plėtra. Būtina ieškoti būdų ir pasiūlyti įvairias, visoms pusėms priimtinas bendradarbiavimo formas, siekiant įvairesnės mokymosi veiklų pasiūlos visoms suaugusiųjų grupėms pagal jų poreikius;

5. siekiant suaugusiųjų mokymosi plėtros savivaldybės lygiu, būtina įgalinti veikti šioje srityje savivaldybių neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi koordinatorius, aiškiau apibrėžiant jų misiją, funkcijas ir atsakomybes.

³ Nacionalinio švietimo NVO tinklo, Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos atliktas tyrimas „Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įgyvendinimas šalies regionuose“, 2020 m. <https://svietimotinklas.lt/tyrimas/neformaliojo-suaugusiuju-svietimo-igyvendinimas-lietuvos-regionuose/>

⁴ Suaugusiųjų švietimo būklės kokybinio tyrimo ir fasilitavimo paslaugų tyrimo I ir II etapo ataskaitos, 2023 <https://smsm.lrv.lt/lt/teisine-informacija-1/ti-tyrimai-ir-analizes/ti-leidiniai-svietimo-problemos-analize/neformalusis-vaiku-ir-suaugusiuju-svietimas>

II SKYRIUS

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMO SI ORGANIZAVIMO MODELIS ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖJE

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelio teisinis pagrindimas, tikslai ir uždaviniai.

Suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnyje yra įvardintas kaip savarankiškoji savivaldybės funkcija, kuri įgyvendinama pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, išipareigojimus savivaldybės bendruomenei ir atstovaujant šios interesams. Savivaldybės, įgyvendindamos savarankiškas funkcijas, turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškojų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šią funkciją savivaldybės veiklą saisto atitinkamų įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose. Neformalųjį suaugusiųjų švietimą Lietuvoje reglamentuoja Švietimo įstatymas, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo įstatymas, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi 2016–2023 metų plėtros programa. Šiuose teisės aktuose įvardijama, kad suaugusiųjų švietimo organizavimas apima planavimą ir įgyvendinimą, dalyvių informavimą ir konsultavimą, mokymosi kokybės užtikrinimą, mokymosi įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą, įgytų kompetencijų pripažinimą. Savivaldybės, organizuojant suaugusiųjų švietimą yra įpareigojamos įgyvendinti šiuos veiksmus:

1. savivaldybės atstovaujamoji institucija įgyvendina valstybinę švietimo politiką savivaldybėje ir formuoja neformalaus suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų tinklą;
2. savivaldybės vykdomoji institucija analizuoja švietimo būklę, užtikrina valstybinės švietimo politikos vykdymą, organizuoja suaugusiųjų neformalųjį švietimą;
3. savivaldybės taryba, atsižvelgdama į Vyriausybės patvirtintas nacionalines plėtros programas, savivaldybės gyventojų, darbdavių, kitų socialinių partnerių poreikius, tvirtina savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą;
4. savivaldybės taryba skiria savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plano įgyvendinimo koordinatorių;
5. savivaldybės mero įgaliota savivaldybės viešoji arba biudžetinė įstaiga organizuoja visuomenės informavimą apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi bei konsultavimą šiais klausimais savivaldybės teritorijoje, suteikia prieigą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjams savivaldybės informacinėse sistemose viešinti aktualią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas ir renginius.

Už aktualios ir naujausios informacijos apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, finansuojamas iš valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų sklaidą, o taip pat jų įgyvendinimo kokybę atsako neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų teikėjai. Neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgytos kompetencijos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka gali būti pripažįstamos kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis arba aukštosios mokyklos nustatyta tvarka – kaip studijų programos dalis.

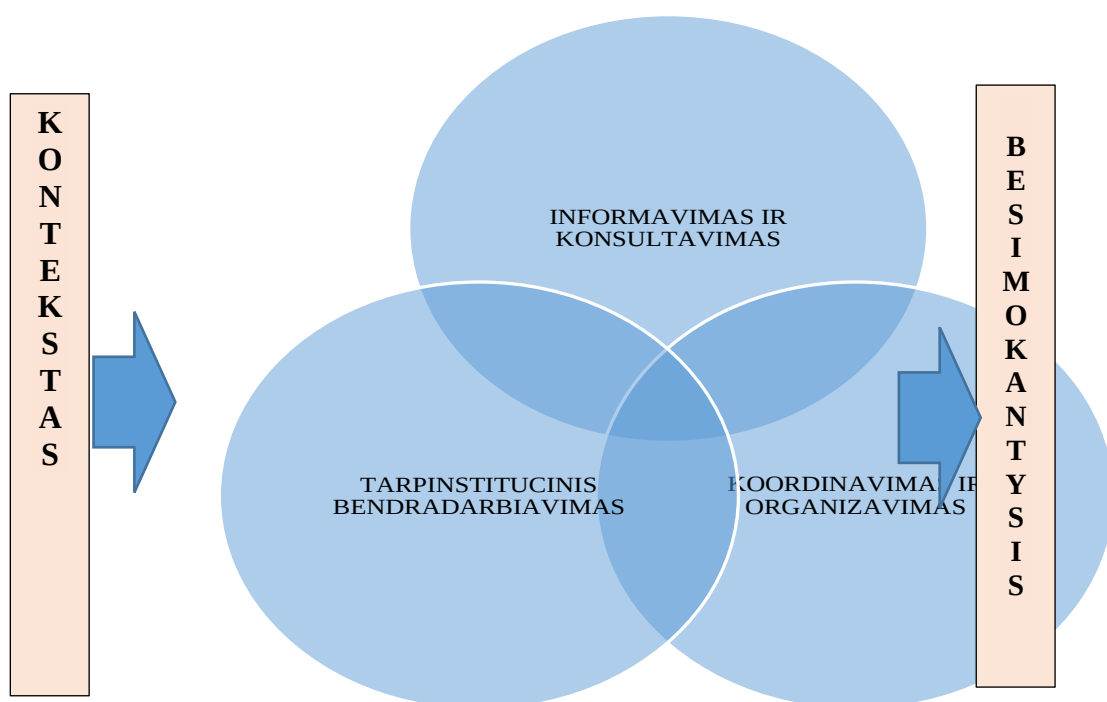
Siekiant atliepti suaugusiųjų Šiaulių miesto gyventojų, įmonių bei organizacijų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymo(si) poreikius Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje įgyvendiname neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelį (toliau – Modelis). Modelio tikslas – taikant duomenimis grįstus sprendimus plėtoti neformaliojo suaugusiųjų švietimo galimybes Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje.

Tikslo įgyvendinimui formuluojami tokie uždaviniai:

1. Informuoti ir konsultuoti miesto visuomenę apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo galimybes Šiaulių miesto teritorijoje;
2. Koordinuoti ir įgyvendinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo veiklas Šiaulių miesto savivaldybėje;
3. Telkti Šiaulių miesto suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo paslaugų teikėjus, motyvuojant juos teikti įvairias ir kokybiškas mokymo paslaugas.

Atsižvelgiant į teisės aktuose apibrėžtus įgaliojimus organizuojant neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi, išskiriama tokia Modelio struktūra:

1. Informavimas ir konsultavimas;
2. Koordinavimas ir įgyvendinimas;
3. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas.

1 pav. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelio Šiaulių miesto savivaldybėje struktūra

Šių elementų sinergija sukuria prielaidas suaugusiems Šiaulių miesto gyventojams tenkinti savišvietos poreikius, lavinti kūrybines galias ir gebėjimus, įgyti kompetencijų ir jas tobulinti.

Įgyvendinant Modelį vadovaujama šiais principais:

1. kontekstualumas – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra glaudžiai susiję su krašto ūkinės, socialinės, mokslinės ir kultūrinės raidos kontekstu, kartu su juo atsinaujina ir atitinka nuolat kintančias visuomenės reikmes;

2. lygios galimybės – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis yra socialiai teisingi, užtikrina asmenų lygias teises ir galimybes, nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos; kiekvienam asmeniui jie laiduoja švietimo ir tęstinio mokymosi prieinamumą, sudaro sąlygas tobulinti turimas kompetencijas, kvalifikaciją ar įgyti naujų kompetencijų;

3. tęstinumas – neformalusis suaugusiųjų švietimas ir tęstinis mokymasis lanksčiai reaguoja į pokyčius ir perima gerąją patirtį, sudaro sąlygas mokytis visą gyvenimą;

4. veiksmingumas – neformaliuoju suaugusiųjų švietimu ir tęstiniu mokymusi siekiama kokybiškų rezultatų sumaniai ir taupiai naudojant turimus išteklius, taikant įvairias neformaliojo

suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo formas, nuolat analizuojant, vertinant ir planuojant veiklą, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais.

Įgyvendinant Modelį būtinas ne tik geranoriškas visų Savivaldybės administracijos padalinių bendradarbiavimas, bet ir tvari tinklaveika su neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugų teikėjais Šiaulių mieste.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo modelio struktūra ir įgyvendinimas:

1. Informavimas ir konsultavimas.

Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 9 straipsnis įpareigoja Savivaldybės merą įgalinti savivaldybės viešąją arba biudžetinę įstaigą organizuoti visuomenės informavimą apie neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi bei konsultavimą šiais klausimais savivaldybės teritorijoje, suteikti prieigą neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjams savivaldybės informacinėse sistemose viešinti aktualią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas ir renginius. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjai tuo pačiu straipsniu yra įpareigoti viešinti aktualią ir naujausią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, kurios yra finansuojamas iš valstybės biudžeto ir (arba) savivaldybių biudžetų lėšų.

Informavimas ir konsultavimas yra esminės komponentės, padedančios suaugusiems nustatyti savo mokymosi tikslus, rasti tinkamus mokymosi išteklius ir gauti reikiamą pagalbą šių tikslų pasiekimui. Prieinami, aiškūs informaciniai ištekliai gali padėti suaugusiems suprasti, kokias mokymosi galimybes Šiaulių mieste jie turi. Tai apima įvairius mokymosi būdus, kurie yra prieinami, tokius kaip kursai, seminarai, internetiniai mokymai ar netgi formalus aukštasis mokslas. Siekiama parinkti tinkamiausius ir efektyviausius informavimo ir konsultavimo kanalus, kad būtų užtikrinta plati informacijos apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi galimybes Šiaulių mieste sklaida, maksimaliai atitinkanti miesto suaugusiųjų gyventojų interesus, padidintas šių paslaugų prieinamumas. Svarbu užtikrinti, kad miesto suaugusieji gyventojai turėtų prieigą prie reikiamos informacijos ir išteklių, kad jie galėtų sėkmingai tęsti savo mokymąsi. Šias veiklas koordinuoja Švietimo centras, veiklos priemonės turėtų atsispindėti ir būti tvirtinamos Šiaulių miesto neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plane. Vykdomų veiklų aprašymas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė

Informavimas ir konsultavimas

	Veiklos pavadinimas	Atsakingi	Aprašymas
1.	Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo teikėjų paslaugų viešinimas Šiaulių miesto medijose	Savivaldybės administracijos padaliniai, atsakingi už projektų konkursų organizavimą, Šiaulių miesto savivaldybės biudžetinė įstaigos, Ekonomikos ir investicijų skyrius	Sudaroma galimybė Šiaulių miesto savivaldybės lėšomis finansuojamų projektų, kurių metu organizuojamas neformalusis suaugusiųjų švietimas, vykdytojams viešinti informaciją apie projektų metu vykdomas mokymo veiklas, neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjams – viešinti informaciją apie vykdomas veiklas Šiaulių miesto savivaldybės medijose, pvz.: https://www.siauliai.lt/list/view/treciojo-amziaus-universitetai https://svcentras.lt/neformalusis-suaugusiuju-

		Viešųjų ryšių koordinatorius, Švietimo centras	svietimas/teikejai/ https://karjerasiauliuose.lt/ https://www.siauliai.lt/news/category/svietimo-naujienos
2.	Suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų ir besimokančiųjų konsultavimas dėl mokymosi poreikio ir galimybių Šiaulių mieste	Švietimo centras	Suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjai konsultuojami dėl mokymosi poreikio, vykdomų programų viešinio galimybių, suaugę miesto gyventojai – dėl neformaliojo ir tęstinio mokymosi galimybių Šiaulių mieste
3.	Suinteresuotųjų pusių informavimas apie Šiaulių miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi situaciją	Švietimo skyrius, Švietimo centras	Nuosekliai viešinos neformaliojo suaugusiųjų švietimo srities tyrimų analizės, rengiamos ir skelbiamos apžvalgos, organizuojami vieši šios srities aktualijų aptarimai

2. Koordinavimas ir organizavimas.

Suaugusiųjų neformaliojo švietimo koordinavimas yra svarbi savivaldybės įgaliotos institucijos veikla, kuria siekiama organizuoti ir valdyti neformaliojo švietimo programas bei iniciatyvas suaugusiems. Tai sudėtingas procesas, kuris reikalauja bendradarbiavimo su daugybe suinteresuotų šalių ir nuolatinio stebėjimo bei tobulinimo, siekiant užtikrinti, kad suaugusieji turėtų galimybę įgyti reikalingas žinias ir įgūdžius, kad tobulėtų savo karjeroje ir gyvenime.

Pagal Suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymą Savivaldybės taryba skiria savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plano (toliau – Planas) įgyvendinimo koordinatorių. Šiame įstatyme nėra praplečiama „koordinatoriaus“ samprata, tačiau Švietimo įstatymo 58.2 straipsnis savivaldybę įgalioja paskirti vykdomąją instituciją, kuri organizuotų neformalų suaugusiųjų švietimą savivaldybės teritorijoje. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimas Suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 5 straipsnyje apibūdinamas kaip planavimas ir įgyvendinimas, dalyvių informavimas ir konsultavimas, kokybės užtikrinimas, stebėseną ir vertinimas, įgytų kompetencijų pripažinimas. Savivaldybės įgaliojimai organizuojant neformalų suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi Suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme apibrėžti tik planavimo bei dalyvių informavimo veikloms, tuo tarpu kitas organizavimui priskiriamas veiklas vykdo Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliotos institucijos arba paslaugų teikėjai. Pvz., 10 straipsnyje konstatuojama, kad už neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi kokybę atsako neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi teikėjas ir jo savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija. Įstatymo 11 straipsnis apibrėžia, kad neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgytos kompetencijos kaip baigta formaliojo švietimo programos (išskyrus studijų programas) dalis gali būti pripažįstamos švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, o kaip studijų programos dalis – aukštosios mokyklos nustatyta tvarka.

Remiantis šiuose teisės aktuose suteiktais įgaliojimais, savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi koordinavimas apima neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų plano parengimą ir jo įgyvendinimo koordinavimą, siekiant padėti Šiaulių miesto suaugusiems asmenims tenkinti savišvietos poreikius, plėtoti savo kultūrinius interesus, ugdyti asmens kūrybines galias ir gebėjimus, tapti aktyviu demokratinės visuomenės piliečiu. Koordinavimo ir konsultavimo veiklos aprašytos 2 lentelėje.

Koordinavimas ir organizavimas

	Veiklos pavadinimas	Atsakingi	Aprašymas
1.	Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo veiksmų plano rengimas ir tvirtinimas	Švietimo skyrius, Švietimo centras	Renkami duomenys apie Šiaulių miesto suaugusių gyventojų, darbdavių bei socialinių partnerių mokymosi poreikius, analizuojami Europos ir nacionaliniai prioritetai, vyriausybės patvirtintas nacionalinės plėtros programos, rengiamos analizės, kurios aptariamoms su suinteresuotomis šalimis. Remiantis analizių duomenimis rengiamas ir Savivaldybės tarybai teikiamas tvirtinti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planas
2.	Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo veiksmų plano įgyvendinimo stebėseną	Švietimo skyrius, Švietimo centras	Numatomi stebėsenos rodikliai, procedūros, plano ataskaitų pateikimo terminai ir procedūros, įgyvendinama stebėseną, rengiamos ataskaitos, apie plano vykdymą informuojama visuomenė
3.	Neformaliojo suaugusiųjų švietimo programų konkurso organizavimas	Švietimo skyrius, Švietimo centras	Savivaldybės tarybai teikiami tvirtinti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi prioritetai, Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis tvarkos aprašas, organizuojamas konkursas, vykdoma stebėseną, tvirtinamos ataskaitos, viešinama susijusi informacija

3. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas.

Tarpinstitucinį bendradarbiavimą, kaip būtiną sąlygą savivaldybei organizuojant neformalų suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymąsi, akcentuoja pastarųjų metų šios srities tyrimai. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas yra svarbi sudedamoji neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi dalis, kuri gali pagerinti suaugusiųjų švietimo kokybę, sukurti daugiau galimybių ir padidinti mokymosi paslaugų prieinamumą suaugusiems. Tai apima bendradarbiavimą tarp

įvairių švietimo institucijų, tokių kaip mokyklos, universitetai, profesinio mokymo įstaigos, nevyriausybines ir valstybines organizacijos, asociacijos, verslo įmonės ir pan. Šis bendradarbiavimas gali sukurti papildomą vertę pirmiausia dėl skirtingų ekspertinių patirčių ir išteklių. Įmonės gali dalintis savo praktine patirtimi ir žiniomis su suaugusiais, taip padedamos besimokantiejiems gauti praktinės patirties ir užtikrinti, kad mokymo programa būtų aktualizuota ir atitiktų rinkos poreikius. Bendradarbiavimas tarp švietimo sistemoje veikiančių organizacijų gali padėti užtikrinti, kad mokymosi programos atitiktų konkrečius besimokančiųjų socialiniams ar profesinės karjeros poreikiams, užtikrinti programų ir metodų įvairovę atsižvelgiant į skirtingas besimokančiųjų kultūrinės vertybes ir poreikius. Taip pat svarbios ir finansinės paskatos – įvairios organizacijos gali teikti finansinę paramą suaugusiųjų švietimui, todėl bendradarbiavimas gali padėti rasti daugiau išteklių švietimo programoms finansuoti. Šiame Modelyje skatinant tarpinstitucinį bendradarbiavimą siekiama stiprinti partnerystės susitarimus dalinantis ištekliais ir patirtimi, sukurti didesnę sinergiją apjungus skirtingų institucijų patirtis ir pasiūlant didesnę mokymosi renginių ir programų, mokymo turinio įvairovę.

3 lentelė

Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

	Veiklos pavadinimas	Atsakingi	Aprašymas
	Bendradarbiavimo tarp Šiaulių miesto suaugusiųjų švietėjų ir kitų suinteresuotų šalių skatinimas siekiant tvarios Šiaulių miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo plėtros	Švietimo centras	Organizuojamas Koordinacinės grupės darbas, aptariant Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi prioritetus, veiksmų planą ir jo stebėsenos rezultatus, analizuojant Šiaulių miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo situaciją ir teikiant ekspertinius pasiūlymus dėl jos gerinimo. Ieškoma inovatyvių bendradarbiavimo su miesto įstaigomis, įmonėmis, asociacijomis formų, skatinant juos teikti kokybiškas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas, didinti suaugusiųjų neformaliojo mokymosi prieinamumą ir tenkinti miesto besimokančiųjų suaugusiųjų poreikius (rėmimas, apdovanojimai ir pan.). Bendradarbiavimas su Regioniniu karjeros centru, Užimtumo tarnyba ir kitomis institucijomis dėl mokymosi visą gyvenimą sistemos plėtros Šiaulių mieste
2.	Mokymosi visą gyvenimą kultūros formavimas	Švietimo skyrius, Švietimo centras	Savalaikis suinteresuotųjų pusių informavimas apie neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi aktualijas, šalies ir Europos politikos pokyčius naudojant suinteresuotoms pusėms priimtinas

			būdas bei medijų kanalus. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo idėją puoselėjančių renginių organizavimas (pvz., Suaugusiųjų švietimo savaitė ir pan.)
--	--	--	---

III SKYRIUS

NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO IR TĘSTINIO MOKYMOŠI ORGANIZAVIMO MODELIO ĮGYVENDINIMAS

Išskiriamos 3 Modelio įgyvendinime dalyvaujančių suinteresuotųjų šalių grupės. Pirmoji – Savivaldybės administracijos padaliniai ir biudžetinės įstaigos, antroji – miesto aukštojo mokslo ir profesinio rengimo institucijos, ne pelno organizacijos ir verslo įmonės, trečioji – 18+ m. suaugusieji miesto piliečiai, kaip jei yra apibrėžti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatyme.

Pirmosios grupės suinteresuoti asmenys tiesiogiai dalyvauja Modelio įgyvendinime:

1. Savivaldybės administracijos padaliniai, įgyvendinantys projektus pagal Šiaulių miesto savivaldybės konkursą, kuriuose planuojami neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi renginiai programos, teikia duomenis Švietimo centrui apie programų ir dalyvių skaičių bei įpareigoja teikėjus viešinti aktualią informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas;

2. Savivaldybės padaliniai, administruojantys Šiaulių savivaldybės medijas sudaro galimybę neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymą vykdančioms institucijoms viešinti informaciją apie programas;

3. Šiaulių miesto savivaldybės biudžetinės įstaigos, vykdančios neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymą teikia informaciją Švietimo centrui apie programas ir besimokančiųjų skaičius, viešina informaciją savo ir savivaldybės medijose, vertina ir užtikrina vykdomų suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų kokybę;

4. Savivaldybės administracijos atstovaujanti institucija – Švietimo skyrius, kuris pagal Vietos savivaldos įstatymo 6.8 straipsnį organizuoja suaugusiųjų neformalųjį švietimą, vykdo Modelio įgyvendinimo stebėseną, vertina rezultatus, bendradarbiaudamas su Švietimo centru teikia Savivaldybės tarybai tvirtinti Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi prioritetus bei konkurso sąlygas, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą, atlieka vykdomų programų stebėseną ir vertinimą;

5. Švietimo centras yra įgaliotas koordinuoti suaugusiųjų neformalųjį švietimą Šiaulių mieste, todėl bendradarbiauja su Savivaldybės administracijos padaliniais ir įstaigomis, nuolat renka ir viešina informaciją apie vykdomas suaugusiųjų švietimo programas ir dalyvius, koordinuoja vykdomų suaugusiųjų švietimo programų viešinimą savivaldybės medijose, dalyvauja rengiant Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi veiksmų planą ir vykdamas jo stebėseną, rengiant įgyvendinimo ataskaitas, organizuojant Šiaulių miesto savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis konkursą, paraiškų vertinimą ir stebėseną, organizuoja Šiaulių miesto savivaldybės švietimo centro neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinacinės grupės veiklą ir pan.;

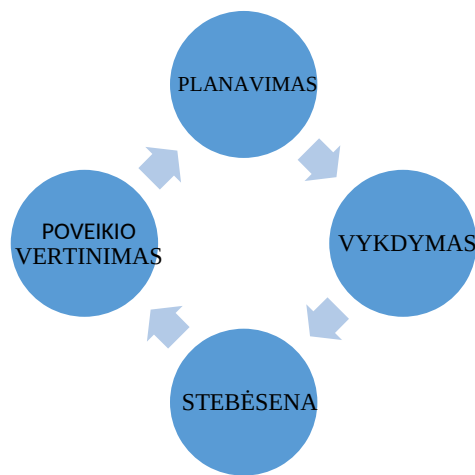
6. Koordinacinė grupė vertina suaugusiųjų neformaliojo švietimo situaciją Šiaulių mieste ir teikia ekspertinius pasiūlymus dėl jos plėtros.

Antrosios grupės suinteresuotosios šalys – miesto aukštojo mokslo ir profesinio rengimo institucijos, asociacijos, kitos ne pelno organizacijos ir verslo įmonės, vykdančios neformalųjį suaugusiųjų švietimą ir tęstinį mokymą į šio Modelio įgyvendinimą yra įtrauktos netiesiogiai. Joms yra sudaromos galimybės viešinti informaciją apie teikiamas paslaugas Šiaulių miesto savivaldybės medijose, jos gali dalyvauti savivaldybės organizuojamuose projektų konkursuose teikiant suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi paslaugas, išsako savo poreikius bei gali teikti pasiūlymus dėl suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo Šiauliuose.

Trečioji suinteresuotųjų šalių grupė – besimokantieji suaugę Šiaulių miesto gyventojai, kuriems yra sudaromos sąlygos rasti informaciją apie vykdomas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programas, rinktis ir jose dalyvauti, išsakyti savo nuomonę apie mokymosi poreikius, teikti pasiūlymus dėl suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi

organizavimo Šiauliuose.

Svarbiausius Modelio valdymo procesus nusako vienas iš Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo įstatyme išvardintų principų – veiksmingumas. Minėto įstatymo 3 straipsnyje yra teigiama, kad neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo siekiama kokybiškų rezultatų sumaniai ir taupiai naudojant turimus išteklius, taikant įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi organizavimo formas, nuolat analizuojant, vertinant ir planuojant veiklą, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais. Diegiant nuoseklų vadybos ciklą siekiama stiprinti duomenimis grįsto valdymo kultūrą. Siekiant Modelio įgyvendinimo kokybės, vadovaujamosi kokybės vadybos ciklo samprata, kuomet atsižvelgiant į poreikius veiklos yra planuojamos, vykdomos, atliekama jų stebėseną, vertinamas poveikis ir priimami sprendimai dėl veiklos tobulinimo ir tolimesnio tobulinimo, kaip pavaizduota 2 paveiksle.

2 pav. Veiksmingą Modelio įgyvendinimą užtikrinantis vadybos ciklas

Planavimo, organizavimo, stebėsenos ir poveikio vertinimo veiklos vykdomos cikliškai ir nuosekliai, jie yra paaiškinti prie kiekvieno Modelio struktūrinės dalies aprašymo. Šio Modelio kontekste kiekvienoje Ciklo dalyje yra įtraukiami skirtingi veikėjai su atitinkamomis atsakomybėmis.

Planavimo procesai apima veiklos tikslų ir dalyvaujančių šalių poreikių bei lūkesčių išsiaiškinimą, veiksmų plano suformavimą, priemonių ir laiko veikloms įgyvendinti apibrėžimą, būtinų išteklių numatymą, atsakingų asmenų paskyrimą, kokybės kriterijų apibrėžimą, stebėsenos rodiklių ir procedūrų pasirinkimą. Planavimas turėtų būti susijęs su įprastais Savivaldybės administracijos planavimo terminais, instrumentais ir procesais. Modelio kontekste neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje planavimo procesus vykdo Švietimo skyrius ir Švietimo centras.

Vykdomo veiklos susijusios su numatyto plano įgyvendinimu – veiklos būdų ir metodų pasirinkimu, veiksminga dalyvių sąveika, viešiniu, konsultavimu, ir koordinavimu. Modelio kontekste koordinavimo ir organizavimo procesus vykdo aukščiau išvardintos I grupės institucijos jų kompetencijos ribose, procesus koordinuoja Švietimo centras.

Stebėseną vykdoma siekiant užtikrinti, kad Modelio įgyvendinimo planas būtų efektyviai įgyvendinamas ir atitiktų numatytus tikslus. Atskirų veiksmų stebėseną atlieka planą įgyvendinančios institucijos. Bendrą Modelio įgyvendinimo stebėseną, numatydami kriterijus, rodiklius ir procedūras, atlieka Švietimo skyrius ir Švietimo centras.

Stebėsenos ataskaitos periodiškai aptariamos su suinteresuotomis šalimis, siekiant pamatuoti ir įvertinti Modelio veiklų poveikį suinteresuotoms šalims, t. y. pirminiams naudotojams. Poveikio kriterijai, matavimo procedūros apibrėžiamos planavimo etape. Poveikio matavimu

siekiami gauti objektyvius duomenis apie įvykdytų veiklų veiksmingumą, kurie sudarytų prielaidas planuoti tobulinimą ir formuluoti tolimesnį planą. Bendrą Modelio poveikio vertinimą, numatydami kriterijus, rodiklius ir procedūras, atlieka Švietimo skyrius ir Švietimo centras.

IV SKYRIUS APIBENDRINIMAS

Modelio parengimo būtinybę sąlygojo neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimo funkcijos neapibrėžtumas. Šiaulių miesto savivaldybė buvo atrinkta ir 2022–2023 m. dalyvavo Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos inicijuotame projekte „Nacionalinis suaugusiųjų švietimo darbo plano koordinatorius: Lietuva“. Į projekto veiklas buvo įtraukti Švietimo skyrius, Švietimo centro specialistai, keletas Šiaulių miesto neformaliojo suaugusiųjų švietimo teikėjų atstovai. Kadangi dalyvavo dar 5 savivaldybių suaugusiųjų neformaliojo švietimą organizuojančių specialistų ir teikėjų, buvo diskutuojama apie skirtingai suprantamas veiklas šioje srityje, dalijamasi itin skirtingomis patirtimis. Išryškėjo, kad nežiūrint į tai, kad savivaldybės nuosekliai įgyvendina Vietos savivaldos, Švietimo ir Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymuose numatytas prievoles, dėl bendrųjų suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimo funkcijos įgyvendinimo principų nėra galutinai sutarta nei valstybės, nei savivaldos lygiu.

Po projekto Švietimo centre buvo įsteigta Neformaliojo suaugusiųjų švietimo koordinacinė grupė, kurios pagrindinis tikslas – skatinti neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemos plėtojimą Šiaulių mieste. Atsižvelgiant į pastarųjų metų šios srities tyrimų išvadas, teisinės bazės pasikeitimus, kitas neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi aktualijas, įvertinus Šiaulių miesto situaciją ir poreikį apibrėžti neformaliojo suaugusiųjų švietimo organizavimo funkcijas, buvo parengtas šis Modelis.

Modelio įgyvendinimui būtini susitarimai su visomis suinteresuotomis šalimis dėl neformalaus suaugusiųjų švietimo sampratos ir jos reikšmės Šiaulių miesto tvariai raidai, kurie galėtų atsispindėti naujai rengiamame miesto strateginiame plėtros plane. Suderinus veiksmus tarp Savivaldybės administracijos padalinių, įgyvendinančių įvairias programas, dėl neformalaus suaugusiųjų švietimo renginių pobūdžio ir dalyvių apskaitos, būtų galima rasti bendrą sutarimą ir dėl kokybės kriterijų ir stebėsenos rodiklių bei procedūrų, sustiprinti tarpžinybinius ir tarpinstitucinius ryšius ir užtikrinti neformalaus suaugusiųjų švietimo paslaugų teikėjų tinklo Šiaulių mieste plėtrą. Sėkmingam šios srities veiklos plėtojimui itin svarbus efektyvus koordinavimas, todėl vertėtų peržiūrėti ir sustiprinti neformalaus suaugusiųjų švietimo koordinatoriaus Šiaulių mieste vaidmenį. Šie ir kiti žingsniai turėtų atsispindėti Neformalaus suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo trejų metų veiksmų plane.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖ 188771865, Vasario 16-osios g. 62, Šiauliai LT-76295
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL NEFORMALIOJO SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO ORGANIZAVIMO ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖJE MODELIO PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-01-04 Nr. M-11
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Artūras Visockas, Meras
Sertifikatas išduotas	ARTŪRAS VISOCKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-01-04 10:33:02 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-01-04 10:33:03 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-11 16:03:57 – 2025-04-10 16:03:57
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Šiaulių miesto savivaldybės administracija, į.k. 188771865 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:38:08 iki 2024-12-19 12:38:08
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-01-04 11:47:21)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-01-04 11:47:21 Dokumentų valdymo sistema Avilys